



LATVIJAS
BŪVUZŅĒMĒJU
PARTNĒRĪBA

DROŠĪBA
KVALITĀTE
ILGTSPĒJA

Latvija: ieguvumi darba devējiem no nozaru koplīgumiem



BAIBA
FROMANE



Koplīgumu tiesiskais ietvars

- **Latvijas Republikas Satversme:**

«108. Strādājošajiem ir tiesības uz koplīgumu, kā arī tiesības streikot. Valsts aizsargā arodbiedrību brīvību»

- **SDO konvencija Nr.98 "Konvencija par tiesībām uz apvienošanās organizācijās un kolektīvo līgumu slēgšanu»**

- **Līguma par Eiropas Savienības darbību 152. pants**

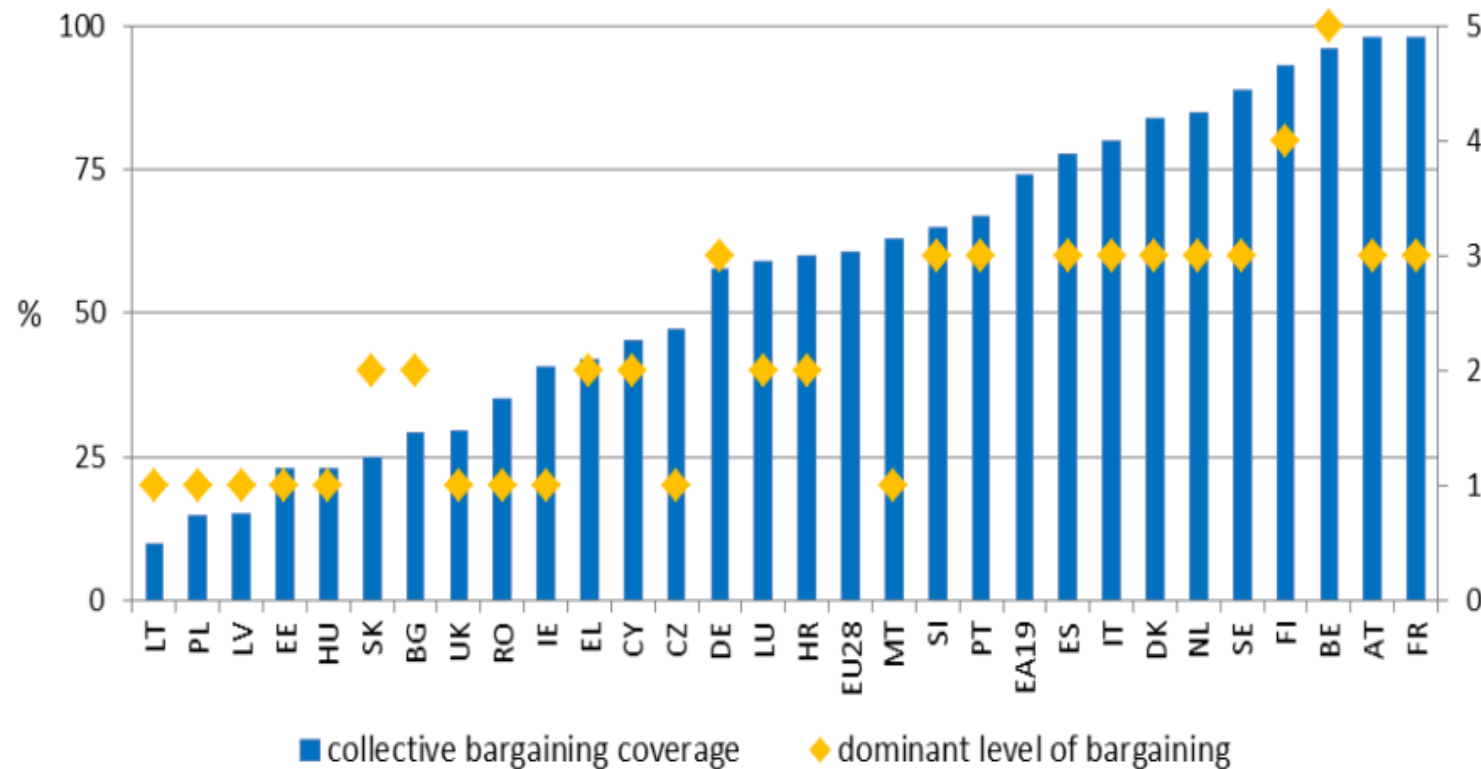
- **ES tiesību akti darba tiesību jomā**

Koplīgumi ir sociālās pamattiesības, ko plaši īsteno Eiropā un pasaulē.

Koplīgumus atzīst un veicina starptautiskās organizācijas

Koplīgumu pārklājums Latvijā

Figure 1: Collective bargaining coverage rate (% employees) and dominant level of bargaining, 2014



KĀPĒC koplīgumi netiek slēgti?

- Pārspīlēts normatīvisms – vēsturiska tendence Latvijā
- Nav «telpas», kurā līdzsvarot noteikumus atbilstoši nozares vajadzībām

Universālas garantijas Darba likumā

Minimālā alga Latvijā
(5. zemākā ES)

100 % piemaksa par virsstundām
(lielākā ES)



Nav iespējas līdzsvarot nosacījumus, kas ņem vērā nozares specifiku un uzlabo kopējo darbinieku stāvokli

Koplīgumu ieguvumi kopumā



Aizsargā darbiniekus



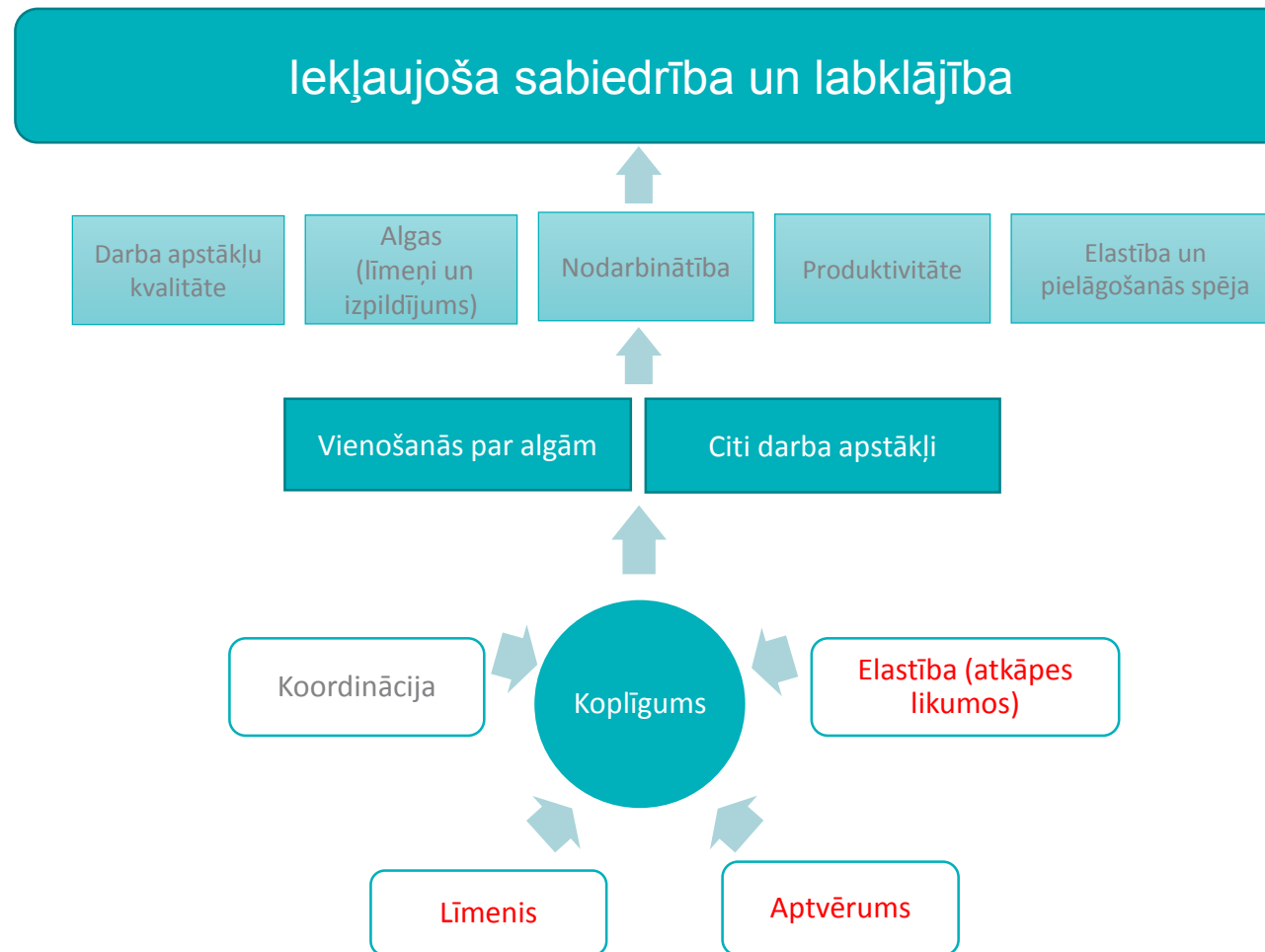
Uzlabo konkurētspēju



Veicina labklājību un sociālo mieru



Koplīgumu loma*



* OECD 2018. gada Nodarbinātības pārskats, kurā rekomendēts veicināt koplīgumu slēgšanu.

Problemātika būvniecības nozarē

*Netiek uzrādītas reālās darba stundas:

- 70% strādā nepilnu darba laiku
- 2,8% darbinieku reģistrēts virsstundu darbs



SEKAS:

- netiek nodrošinātas sociālās garantijas strādājošajiem
- *aplokšņu algas* kā būtisks ēnu ekonomikas veicinošs faktors
- Publiskos iepirkumos tiek kropļota konkurence, jo dominē zemākās cenas princips

Ēku būvniecība

26,5%
700–1400 €



40,6%
0–370 €

32,9%
370–700 €

Inženierbūvniecība

56,5%
700–1400 €



20,7%
0–370 €

22,8%
370–700 €

Specializētie būvdarbi

24,8%
700–1400 €



39,7%
0–370 €

35,5%
370–700 €

* VID dati par 2016. gadu

Risinājums: minimālās algas palielināšana



Ēnu ekonomikas samazināšana



Sociālās garantijas darbiniekiem



Godīga konkurence



Darbinieku noturīga piesaiste uzņēmumam



Dempinga cenu piedāvājumu izslēgšana no publiskajiem iepirkumiem

Grozījumi Darba likumā

Mērķis: veicināt nozaru koplīgumu slēgšanu, paredzot lielāku elastību darba devējiem un arobdiedrībām vienoties par nozarei atbilstošiem darba attiecību nosacījumiem.

«Ar ģenerālvienošanos, kas noslēgta atbilstoši šā likuma 18. panta ceturtajai daļai un paredz būtisku valsts noteiktās minimālās darba algas vai stundas algas likmes paaugstināšanu nozarē, piemaksas apmēru par virsstundu darbu var noteikt mazāku par šā panta pirmajā daļā noteikto, bet ne mazāku kā 50 procentu apmērā no darbiniekam noteiktās stundas algas likmes, bet, ja nolīgta akorda alga, — ne mazāku kā 50 procentu apmērā no noteiktā akorddarba izcenojuma par paveiktā darba daudzumu»

Minimālās likmes noteikšana profesiju grupā, ņemot par pamatu vidējās svērtās stundu likmes profesiju grupā

Minimālā alga – 773 EUR, bruto

| PROFESIJU GRUPA | VIDĒJĀ SVĒRTĀ LIKME | | -10% | *MINIMĀLĀ ALGA GRUPĀ | |
|-----------------------|---------------------|-----------------------|------|----------------------|--------|
| | NOZARES DATI | 200 LIELĀKIE UZŅĒMUMI | | BRUTO | NETO |
| Vienkāršās profesijas | 3,96 | 5,05 | 4,55 | 773,00 | 546,00 |

*200 lielāko uzņēmumu vidējo stundu likmi samazinot, piemēram, par 10%, un nosakot to par profesiju grupas zemāko likmi



Risinājums

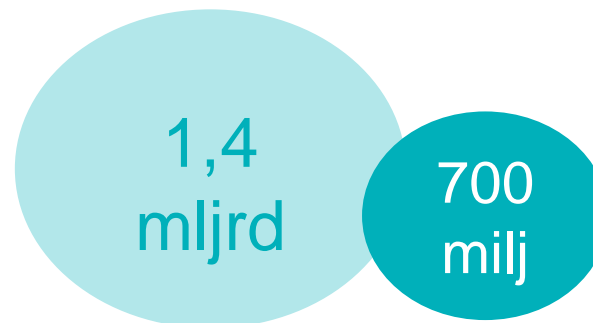
2016. gada 31. maijā MK un būvniecības nozares pārstāvji noslēdz sadarbības memorandu



Darba grupa



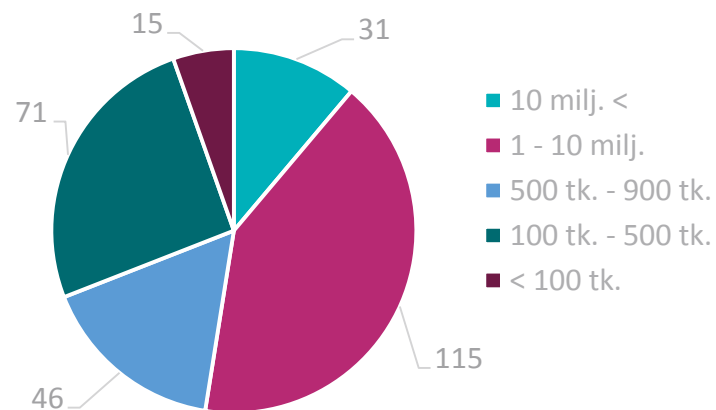
Ģenerālvienošanās, kas saistoša viesiem būvniecības dalībniekiem:



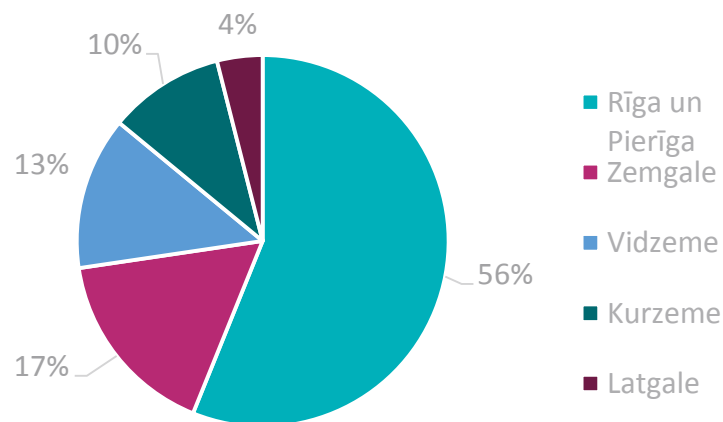
Ģenerālvienošanās atbalsta Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība un vairāk kā 50% būvniecības nozares darba devēji:



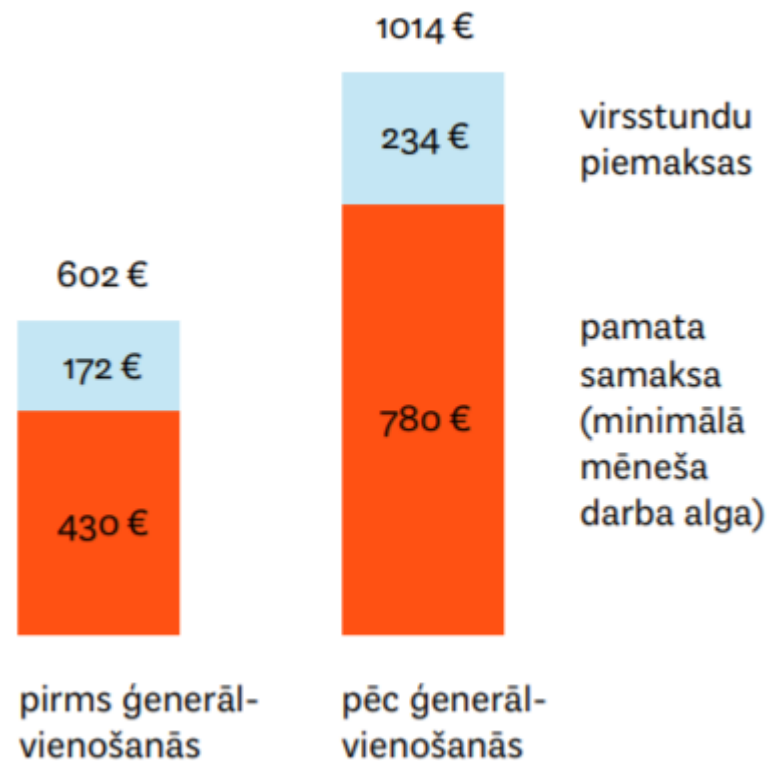
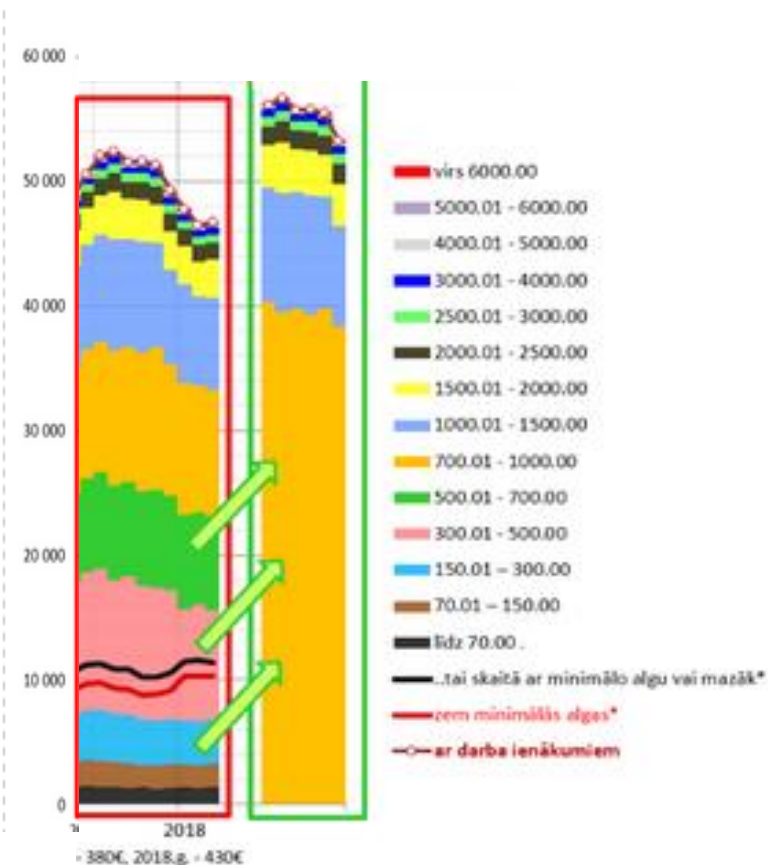
303 būvniecības uzņēmumi



726 milj. EUR kopējais apgrozījums



Pirms un pēc Ģenerālvienošanās



Darba ņēmēji Pirms Pēc Bruto ienākumi



A photograph showing two business people shaking hands over a desk. One person is wearing a watch. In the background, there is a laptop and a person writing on a document with a pen. The image is partially obscured by a teal circular graphic on the left side.

Jauns sākums sociālajam dialogam Latvijā

DROŠĪBA KVALITĀTE ILGTSPĒJA

